

Bölüm 65

MEDİKAL İLLÜSTRASYON

Burak GÜNEY¹

GİRİŞ

İllüstrasyon, basılı veya dijital medya için tasarlanmış bir metnin, kavramın veya sürecin dekorasyonu, yorumu veya görsel açıklamasıdır. «İllüstrasyon» kelimesinin kökeni Latince'den gelir ve “aydınlatma” anlamı taşır. Aynı zamanda örnek vermek anlamı da içerir (1).

Medikal ve/veya tıbbi illüstrasyon her tür tıbbi bilgiyi kaydetmeye ve yaymaya yarayan illüstrasyon biçimidir.

TARİHÇE

Medikal illüstrasyonun tıbbın başlangıcından bu yana uygulandığını söylemek yanlış olmaz. İspanya'da El Pindal Mağarası'nda avlanacak mamutun kalbini gösterdiği düşünülen Üst Paleolitik Dönem resimleri, Antik Mısır'daki defnedilme ritüellerinin resimlendiği Ölüler Kitabı ve Kahun Papirüsü, Aborjinlerin ağaç kabuğuna yaptıkları avcının hedeflediği kangurunun iç organ çizimleri göze çarpan en erken örnekler olarak gösterilebilir (2). Roma İmparatorluğu döneminde hekimlik yapan Galen'in el yazmalarındaki betimlemeleri etkisini uzun yıllar korumuştur. İskenderiye kaynaklı Beş

Figür Serisi, Galen etkisinin görüldüğü ve anatominin daha doğru temsiline olanak veren önemli illüstrasyon çalışma örneklerindedir (3). Galen devrinin sona ermesi ve Galen'in yanlışlarının ortaya konulabilmesi, doğrudan gözlemin önemini teslim eden, Titian'ın öğrencisi Calcar'ın olduğu düşünülen yüzlerce çizimi içeren, insan bedeninin titiz diseksiyonuna dayanan Andreas Vesalius'un De Humani Corporis Fabrica adlı çağına damga vuran eserini 1543'te yayınlamasıyla olmuştur (4). İnsan bedeninin anlaşılmasında çığır açan Vesalius, eseriyile modern anatomi biliminin temelini atmıştır (Resim 1). Orta çağdan rönesansa hekimlere görsel sanatlar alanında da kendilerini geliştiren polimat kişilikler olarak sıklıkla rastlanabilir. Bu durumun kardiyovasküler sistemin anlaşılmasında İbn Nefis'ten William Harvey'e uzanan süreçte olduğu gibi insan anatomisinin daha doğru ortaya konulmasına sunduğu katkı yadsınamaz. Rönesansla beraber kadavra diseksiyonunda kolaylıklar sağlanmasının başka bir getirisi de Leonardo Da Vinci'nin insan bedenine ilişkin detaylı çizimlerinin ortaya çıkması olmuşsa da bunların büyük kısmının yayınlanması 19. yüzyılı (yy.) bulmuştur.

¹ Op. Dr. Kilis Devlet Hastanesi Genel Cerrahi Bölümü burakguney@zoho.com

SONUÇ

Tıp ve sanatı buluşturan medikal illüstrasyon, sayfalarca anlatılabilecek yapı ve oluşumların birkaç saniyede anlaşılabilmesi görsel çözümler üretmeyi amaç edinir. Günümüzde teknolojinin yardımıyla, geçmişteki kısıtlı ve eser üretim süreci uzun tekniklerin yerini birçok farklı ve pratik yöntem almıştır. Gelecekte de gelişimini sürdürecektir bir disiplin olarak sanatçılara ve tıp profesyonellerine fırsatlar sunmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Oxford Advanced Learner's Dictionary (2021). Definition of illustration noun. (07/09/2021 tarihinde <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/illustration> adresinden ulaşılmıştır.)
2. Akman, M. (2018). Tıbbi İllüstrasyonun Türkiye'de Oluşumu ve Gelişimi Açısından İncelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Grafik-Tasarım Anasanat Dalı) [tez]. Muğla. 117s.
3. French, RK. (1984). An origin for the bone text of the 'five-figure series'. *Sudhoffs Arch.* 68(2):56-143.
4. Simons P, Kornell M. (2008). Annibal Caro's after-dinner speech (1536) and the question of Titian as Vesalius's illustrator. *Renaiss Q.* 61(4):1069-97.
5. Britannica (2021). Japan. (10.09.2021 tarihinde <https://www.britannica.com/science/history-of-medicine/Japan> adresinden ulaşılmıştır.)
6. AMI (2021). Medical Illustration. (10.09.2021 tarihinde <https://www.ami.org/medical-illustration/learn-about-medical-illustration> adresinden ulaşılmıştır.)
7. Peterson, D., Peterson, R. (2013). Utilizing virtual reality in teaching and training: Progress toward virtual surgical simulations. *INTED2013 Proceedings*, Mart 2013, Valensiya, 7s.
8. Aksoy, ME. (2012). *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi* (23.sayı) (s: 24-25)
9. Early, S., Roche-Nagle, G. (2006). Virtual reality technology and surgical training - A survey of general surgeons in Ireland. *Irish journal of medical science.* 175(1):9-15.
10. Carroll, JD., & Messenger, JC. (2008). Medical Simulation: The New Tool for Training and Skill Assessment. *Perspectives in Biology and Medicine.* 51(1):47-60.
11. Veneziano, D., Cacciamani, G., Rivas, JG., et al. (2020). VR and machine learning: novel pathways in surgical hands-on training. *Curr Opin Urol.* 30(6):817-822.
12. Oladapo, BI., Ismail, SO., Afolalu, TD., et al. (2021). Review on 3D printing: Fight against COVID-19. *Materials chemistry and physics.* 258:123943.
13. Aimar, A., Palermo, A., Innocenti, B. (2019) The Role of 3D Printing in Medical Applications: A State of the Art. *Journal of Healthcare Engineering.* Article ID 5340616, 10.
14. Erolin, C. (2019) Interactive 3D Digital Models for Anatomy and Medical Education. Paul M. Rea (Ed.), *Biomedical Visualisation* içinde (s.1-16) NYC: Springer, Cham.
15. Luks, FI., Collins, S., Xia, J., et al. (2021). Combination of volume-rendering 3D surface modeling and medical illustration to capture the living fetus. *Prenatal diagnosis*, 41(1):79-88.
16. AEIMS (2021). Schools & Associations. (11.09.2021 tarihinde <https://www.aeims.eu/partners/> adresinden ulaşılmıştır.)
17. Oran, B. (2020) *The Color Diagrammatic Atlas of Congenital (1). Heart Disease.* ABD: Cosmo Publishing
18. Sancak, B., Cumhuri, M. (2004) *Fonksiyonel Anatomi Baş-Boyun ve İç Organlar.* (3). Ankara: ODTÜ Yayıncılık
19. Güler, SA., Akça, T. (2017). Tıbbi Fotoğrafçılık: Tarihsel Süreç ve Temel Kavramlar. *Turk J Dermatol.* 11:98-108.
20. İsmail, E., Açar, Hİ., Arslan, MN. et al. Comparison of Mesenteric Lengthening Techniques in IPAA: An Anatomic and Angiographic Study on Fresh Cadavers. *Diseases of the colon and rectum*, 61(8), 979-987.
21. Sourcebook (2021). Medical Illustration & Animation | MEDILLSB.COM. (11.09.2021 tarihinde <https://www.ami.org/sourcebook> adresinden ulaşılmıştır.)v